

Шиманова-Стефанишин Ольга Володимирівна

Вплив політичної комунікації на державотворчі процеси в Україні

УДК 321:316.77

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-4.16>

Шиманова-Стефанишин Ольга
Володимирівна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних
дисциплін
Львівського державного університету
фізичної культури
імені Івана Боберського
вул. Т. Костюшка, 11, Львів, Україна
ORCID: 0000-0001-9637-7109

У статті розкрито базові теоретико-методологічні підходи до поняття «державотворення». Виокремлено особливості нового етапу державотворення, що розпочався в 1991 році і вимагав формування та усвідомлення національної ідеї, докорінних змін в політичній та економічній системах. Акцентовано увагу на тому, що всі виборчі кампанії загальнодержавного рівня і відповідні зміни в системі влади впливали на державотворчі процеси. Ключовими моментами новітнього державотворення стали: прийняття Конституції України, Помаранчева революція, Революція Гідності, повномасштабне вторгнення РФ і запровадження воєнного стану. Доведено, що правильно вибудована комунікація здатна інформувати та впливати на цільову аудиторію, формувати тісний зв'язок ідентифікації. На державному рівні комунікативні зв'язки доцільно базувати на засадах рівноправності держави та людини. Визнано, що нерозвиненість громадянських комунікацій пов'язана з невідповідністю діяльності учасників комунікативного процесу загальнолюдським і загальноприйнятим цінностям. Вказано на успіхи в побудові ефективної комунікації шляхом використання різноманітних каналів комунікації, ієрархічної комп'ютерної мережі органів державної влади та місцевого самоврядування. Ключовим завданням стратегічних комунікацій є формування зовнішньої і внутрішньої громадської думки, розуміння стратегії державного розвитку, а інструментами – публічна дипломатія, зв'язки з громадськістю, військово-цивільне співробітництво, інформаційні кампанії.

Введення воєнного стану посилює горизонтальну та вертикальну координацію зусиль різнорівневних суб'єктів влади. Визначено, що комунікативні нововведення (марафон «Єдині новини», регулярні звернення представників вищих щаблів влади до громадян України і представників світової спільноти, активізація діяльності дипломатичного корпусу) позитивно вплинули на побудову багаторівневої комунікації, формування довіри громадян і державотворчі процеси загалом.

Ключові слова: державотворення, політична комунікація, державно управлінська комунікація, громадянська комунікація, стратегічні комунікації, комунікативна взаємодія.

Вступ. Проблема державотворення в українській політичній науці далеко не нова, проте її унікальність і складність актуалізує аналіз нових аспектів. Здобуття Україною незалежності започаткувало черговий етап політичного та комунікаційного становлення державності, змусило до подолання викликів, пов'язаних з пошуками оптимальних «маркерів» розвитку. В умовах повномасштабного вторгнення та запровадження воєнного стану державотворчі процеси в Україні повинні базуватись не лише на нових моделях колективної та національної безпеки, а й корелюватись з національними інтересами та використанням інноваційних комунікаційних практик.

Історико-правовий аналіз державотворчих процесів здійснювали М. Драгоманов, Д. Донцов, М. Грушевський, П. Куліш, М. Костомаров, В. Липинський, Т. Шевченко, І. Франко. Серед сучасних дослідників варто згадати В. Бакуменка, М. Білинську, В. Куйбіду, В. Нестеровича, Ю. Лебединську, І. Грицяка.

Метою даної статті є з'ясування впливу політичної комунікації на державотворчі процеси в Україні на сучасному етапі. В процесі написання було використано ряд наукових методів, зокрема: історичний, порівняльний, системний, аналітичний.

Результати. Термін «державотворення» було запропоновано американським дослідни-

ком Ч. Тіллі у 1975 році для окреслення еволюції формування державності країн Західної Європи. На думку Ч. Тіллі, постійно триваючі війни в Європі – основний чинник виникнення та розвитку західноєвропейських держав, тому громадяни почали активно шукати інституцію, яка б їх захистила. Очевидно, що нею стала держава. Сам же процес довготривалого становлення було позначено дефініцією «державотворення» [15, с. 71, 456, 491].

З юридичної точки зору державотворення – це «історичний процес будівництва держави, створення і розвитку її правових, політичних, економічних, ідеологічних, військових, фінансових та інших інститутів і забезпечення їх функціонування» [11, с. 164].

На думку С. Коника, процес державотворення першочергово актуалізує національну ідею в сфері державного управління, напрацьовує та реалізує ідеологію державотворення, сприяє створенню і становленню держави як системи владних інститутів, від яких залежить життєздатність і розвиток держави. Державотворчий процес неможливий без комплексу взаємопов'язаних чинників – правових, геополітичних, військово-оборонних, соціально-економічних, природничо-географічних, духовно-світоглядних, лінгвістичних, етнопсихологічних, культурно-гуманітарних. Це безперервний процес,

що передбачає досягнення запланованої стратегії розвитку держави з чітким делегуванням повноважень органам державної влади [4].

І. Федорченко вважає, що в процесі державотворення створюються та удосконалюються певні організаційні структури, нормативні та ідеологічні засади взаємодії громадян та держави в різних сферах суспільного життя з метою забезпечення суспільних і приватних інтересів. Для будь-якої держави важливо віднайти найоптимальніші форми політико-правового регулювання і управління соціальними процесами. Окрім створення ефективної управлінської системи, держава повинна подбати про «вкорінення» і легітимації державності в свідомості громадян. Це вимагає формування відповідних мотиваційних, емоційних, інтелектуальних і диспозиційних структур, що прямо впливає на специфіку національного характеру [8, с. 13].

Ряд дослідників ототожнює поняття «державотворення» з поняттям «державне будівництво», маючи на увазі розбудову держави, її владних інституцій і забезпечення відповідних умов для формування та реалізації державної політики. Будь-який державотворчий процес стикається з перехідним періодом становлення, який остаточно вирішує питання закріплення державності, формування ефективної владної системи, визначення основних пріоритетів розвитку держави [2, с. 165].

Період сучасного українського державотворення розпочався у 1991 році після розпаду Радянського Союзу, проте державотворчі процеси на наших теренах були започатковані ще в додержавний період, коли існували так звані протодержавні утворення [8, с. 14].

Державотворення в Україні в умовах постколониального суспільства пов'язане з тривалими етапами усвідомлення суті незалежності, розбудовою державних атрибутів, створенням нової політичної та економічної системи. Для України важливою є національна ідея, інституювання держави як гаранта ефективного функціонування громадянського суспільства, формування суспільних і політичних інститутів, організації влади та державного управління. В новітній історії України певними поворотними моментами були Помаранчева Революція та Революція Гідності, а повномасштабне вторгнення РФ стало поштовхом для інтенсифікації євроінтеграційного курсу, формування демократичної держави з верховенством права, з владною вертикаллю, відповідною європейським стандартам [6, с. 92].

В. Нестерович виокремив специфічні риси державотворення в Україні [7, с. 89-90]:

1. Унікальність державотворення в Україні пов'язана з суттєво відмінним розумінням цього поняття в інших державах і мовах.

2. Історичний контекст державотворення в Україні пов'язаний з багатовіковим складним процесом зародження та розвитку державності, що зумовило проголошення незалежності та державного суверенітету.

3. Завдяки програмному характеру можна визначати подальші напрями, принципи та перспективи розвитку українського суспільства та держави.

4. Багатовимірність українського державотворення зумовлена взаємозв'язками та взаємовпливами внутрішніх та зовнішніх аспектів соціальних, політичних, правових, національних, територіальних, культурних та економічних чинників.

5. Аксиологічний характер дозволяє трактувати державність України як цивілізаційне надбання української нації.

Сучасні державотворчі процеси неможливі без ефективної комунікації, яка повинна привертати увагу потенційних споживачів і безпосередньо цільової аудиторії, формувати тісний зв'язок ідентифікації, коли цільова аудиторія чітко «прив'язує» повідомлення до його джерела і організації, якої воно стосується, довіру до джерела і змісту повідомлення. Зміст інформації повинен викликати довіру, позитивний інтерес, бути доступним, сформованим з використанням певної асоціативної знакової системи, спонукаючим до відповідного сприйняття чи дії і з впливом на трьох рівнях: афективному (установки), когнітивному (свідомість) та конативному (підсвідомість) [5, с. 17].

Комунікативні процеси в державотворенні часом трактують як сукупність цілеспрямованих контактів з обміну та споживання певної інформації. Тому комунікацію рівні держави варто трактувати як основоположний компонент суспільної комунікативної мережі, що по суті є головним регулятором та координатором відносин суспільства і держави, гарантом стабільності та ефективності суспільно-політичної системи [3, с. 31-31].

Політична комунікація в державно-управлінській системі функціонує в межах певної комунікативної мережі, що включає органи виконавчої влади під час реалізації ними повноважень, інші органи державної влади, державні підприємства, установи, організації.

Ю. Габермас вважав, що основою політичної комунікації між державою і громадянами мають бути суб'єкт-суб'єктні відносини, коли людина державна і людина приватна є рівноправними. Це модель діалогової комунікації з горизонтальною рівністю учасників інформаційного обміну [9, с. 84-90].

Однією з проблем неможливості своєчасної адаптації політичної системи України до реалій сьогодення є нерозвиненість громадянської комунікації. Тобто діяльність учасників комунікативного процесу далеко не завжди корелюється з загаль-

нолюдськими цінностями, перш за все, цінностями безпеки і миру, екологічними і сімейно-родинними цінностями. Це ставить під загрозу життєздатність як суспільства, так і держави [3, с. 42-43].

На етапі сучасного державотворення для України саме комунікативна взаємодія основних політичних та суспільних інститутів є запорукою успішної демократизації системи державного управління та суспільного життя. Важливо розуміти, що впровадженням громадянської та громадської комунікації – це довготривалий і багатоетапний процес. Прикладом взаємних поступок, домовленостей і компромісів стало прийняття Конституції України 28 червня 1996 року. Цим практично було продемонстровано готовність до демонтажу старої авторитарної системи управління і впровадження європейських демократичних засад. Варто зауважити, що такі форми безпосередньої демократії, як вибори чи референдуми, не дозволяють народу впливати та контролювати владу при вирішенні нагальних проблем і повсякденних потреб [3, с. 166-167].

В умовах сьогодення Україні вдалось сформулювати основні передумови ефективного функціонування політичної комунікації. Так, комунікативна інформаційна інфраструктура об'єднує різноманітні канали зв'язку – від радіорелейних кабельних до супутникових. Єдина ієрархічна комп'ютерна мережа органів державної влади та місцевого самоврядування, фірм та організацій може в своїй діяльності використовувати систему національних інформаційних ресурсів і розраховувати на захист комплексною системою інформаційної безпеки, що мінімізує загрози руйнування системи, несанкціоновані втручання в бази даних, розповсюдженню суспільно небезпечної інформації [3, с. 211].

Державноуправлінська комунікація передбачає обов'язкове використання широкого спектру форм ділової комунікації – дискусій, бесід, засідань, нарад, переговорів, брифінгів, презентацій, прес-конференцій, прийомів з особистих питань, телефонних розмов, ділових переписок, які дозволяють встановити прямий контакт з підприємствами, установами, організаціями та індивідами з приводу їхньої безпосередньої діяльності, виробництва, побуту чи дозвілля.

Одночасно потребує підсилення громадянська комунікація, яка на даному етапі стикається з рядом проблем і перепон, що уповільнюють нормальний процес її функціонування. По-перше, для українського суспільства притаманний фрагментарно-перехідний тип політичної культури з поєднанням нових і старих цінностей, норм та зразків поведінки і переважанням рис авторитарно-підданського типу. По-друге, громадяни уникають активної позиції, очікуючи державної протекції і вирішення власних проблем. По-третє, спостерігається підміна державних інтересів особистими

інтересами елітарних груп, при цьому пересічні громадяни жодним чином не проявляють своєї громадянськості. По-четверте, в умовах ринкової економіки і приватного підприємництва має місце бюрократичність і централізованість соціальних та економічних відносин. По-п'яте, недостатня політична воля у вищих органах державної влади перешкоджає впровадженню громадянської комунікації [3, с. 212-213].

Одним з основних завдань стратегічних комунікацій є вплив на формування як зовнішньої, так і внутрішньої громадської думки з приводу державної політики, розуміння стратегії державного розвитку не лише в мирний час, а й в умовах воєнного чи надзвичайного стану. Ключовими інструментами стратегічних комунікацій є публічна дипломатія, зв'язки з громадськістю, військово-цивільне співробітництво, інформаційні кампанії. Таким чином суб'єкти політики можуть артикулювати власну позицію з проблем державного розвитку, інформувати та переконувати цільові аудиторії, синхронізувати зусилля урядових структур при прийнятті державних та політичних рішень.

В. Ліпкан запропонував 4 типи інструментів стратегічних комунікацій: інтеракціоністські – включають взаємодії з лідерами думок, органами державної влади, громадськістю, мас медіа, використання публічної дипломатії; інформаційно-психологічні зводяться до проведення різного роду інформаційних, психологічних, спеціальних операцій; технічні пов'язані з забезпеченням кібербезпеки та протиборством в електромагнітному просторі; військові стосуються налагодження військово-цивільного співробітництва, документування полій, демонстрації сили.

Ефективність стратегічних комунікацій пов'язана з можливістю використання різноманітного інструментарію – аналогічно ефективного і в інших сферах суспільного життя – економічній, воєнній, інформаційній, політичній.

Введення воєнного стану актуалізувало посилення горизонтальної та вертикальної координації зусиль різнорівневих суб'єктів влади. Першочергово мова йде про Генштаб, Міністерство оборони, урядові структури і співпрацю з міжнародними партнерами. Проте завдяки вертикальній координації зусиль можна не лише сформувати цілісну концепцію державної політики, а й реалізувати її на практиці.

За допомогою стратегічних комунікацій військово-політичні суб'єкти можуть об'єднати спільні зусилля для здійснення максимально ефективного впливу на цільову аудиторію; координувати зусилля та дії основних урядових структур та партнерських організацій; оцінити комунікативні зусилля інших держав, державних та недержавних структур та їх вплив на державну політику; сформувати стратегічно національний наратив, який би

концептуалізував національні цінності з подальшим їх досягненням і «правильним» вкоріненням в громадській думці; документувати дії різноманітних суб'єктів та розповсюджувати отриману інформацію в реальному часі; моніторити дружні сигнали потенційних та реальних партнерів і давати прогнози розвитку військово-політичних дій та ситуації [14, с. 1071-1072].

Завдяки сучасним мас медіа індивід може засвоїти індивідуальний досвід в різних сферах суспільного життя. Отриману інформацію кожна людина сприймає індивідуально, виходячи з рівня наукових знань, культури, потреб та інтересів. Функціональні можливості засобів масової інформації щодо формування політичної та правової свідомості, цінностей та світоглядних позицій потрібно максимізувати при розповсюдженні соціальної держави [1, с. 23].

Ефективне функціонування управлінської підсистеми можливе за умови взаємодії з середовищем та використання інформації з цього середовища та передачі інформації йому. Основою для становлення публічного демократичного простору та запорукою успішного реформування економічної, соціальної, правової та політичної сфер є врахування інтересів громадян, громадських організацій та інституцій при прийнятті та імплементації владно-політичних рішень. Очевидно, що інформація, що циркулює в суспільстві може містити стратифікаційний, національний, політичний, економічний, управлінський контекст і віддзеркалювати інтереси, потреби, культурні та психологічні особливості окремих індивідів, груп, колективів і суспільства загалом. Тому існує нагальна потреба в розробці і прийнятті основних засад державної комунікативної політики з обов'язковим впровадженням стандартів інформаційного обміну між громадськістю, органами державної влади, органами місцевого самоврядування та мас медіа [3, с. 190-191].

Правильно організована багаторівнева комунікація в умовах воєнного стану залишається основоположним інструментом довіри громадян. Повномасштабне вторгнення внесло суттєві корективи в формування інформаційного порядку денного, контенту, наративів, ведення радіо- та телеэфірів, соціальних мереж. До цього медійна сфера України працювала за іншими правилами гри. Серед нововведень варто згадати про телевізійний марафон «Єдині новини», регулярні звернення Президента України Володимира Зеленського як до громадян, так і до світової спільноти, нові підходи в роботі дипломатичного корпусу. Таким чином, політична комунікація стала одним з інструментів боротьби проти ворога. Частина превентивно-обмежувальних заходів пов'язана з закриттям або обмеженням доступу до веб-сторінок органів місцевого самоврядування для забезпечення безпеки публічних

та персональних даних органів місцевого самоврядування та членів територіальних громад. Важливим джерелом інформації для пересічних громадян стали соціальні медіа – чат-боти, телеграм-канали, viber/signal-чати [10, с. 137].

На думку американського дослідника Т.Кумбса, є кілька важливих правил кризових комунікацій: 1) інформація повинна подаватись швидко і оперативно після настання певної події чи нового етапу розгортання кризи. Для заповнення інформаційного вакууму та/або структурування потоку надмірної інформації з різних джерел відповідь або перша заява має бути оприлюднена протягом першої години; 2) інформаційні повідомлення повинні бути угоджені, скоординовані, несуперечливі і послідовні; 3) прозорість і відкритість в контексті готовності співпраці з мас медіа та цільовими аудиторіями [12].

Окрім того, вважаємо, що має бути дотримана певна субординація інформаційних повідомлень різних органів влади в залежності від місця, яке вони займають в структурі влади. Наступна важлива характеристика – системність, тобто кожен орган, починаючи від глави держави і закінчуючи головами міських адміністрацій та представників спецструктур, повинен інформувати про поточну ситуацію на своєму рівні, часом йдучи на випередження складним ситуаціям, коли ворог може робити викиди неправдивої, фейкової чи маніпулятивної інформації.

На думку Г. Даулінга, для налагодження ефективного діалогу з засобами масової інформації потрібно дотримуватись трьох правил: 1) правило негайної комунікативної реакції дозволяє зайняти більш активну і виграшу позицію з отриманням додаткового часу для підготовки подальших дій; 2) правило оперативного інформування ЗМІ і з можливістю управління інформаційними потоками; 3) правило жалю і співчуття вимагає негайної заяви представників влади з вживання заходів для мінімізації збитків, висловлення стурбованості та занепокоєння з приводу події, повідомлення початку розслідування тощо [13, с. 2-40].

Висновки. Новий етап державотворення в Україні розпочався в 1991 році після розпаду СРСР і був пов'язаний з формуванням і усвідомленням національної ідей, створенням якісно нових економічної і політичної систем. Кожна наступна зміна влади в Україні впливала на державотворчі процеси. Серед ключових варто згадати прийняття Конституції України, Помаранчеву Революцію, Революцію Гідності, повномасштабне вторгнення РФ та запровадження воєнного стану, що триває і до сьогодні. Серед специфічних рис українського державотворення слід виокремити унікальність, історичний контекст, багатомірність, програмний та аксіологічний характер. Державотворчий процес неможливий без правильно побу-

дованої комунікації, здатної інформувати і одночасно впливати на цільову аудиторію, формувати тісні ідентифікаційні зв'язки. Політична комунікація на державному рівні повинна будуватись в суб'єкт-суб'єктному форматі зі збереженням рівноправності держави та людини з обов'язковим використанням стратегічних, державно управлінських та громадянських комунікацій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вербицький П. Взаємодія органів державної влади і мас-медіа як категорія науки про соціальні комунікації. *Діалог: медіа-студії : зб. наук праць*. 2016. Вип. 22. С. 17–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dialog_2016_22_4 (дата звернення 24.09.2024)
2. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2010. 820 с.
3. Козаков В. М., Рашковська О. В., Ребало В. А. Державно-громадянська комунікація: шлях від кризи до взаємодії: монографія. Київ: Персонал, 2017. 288 с.
4. Коник С. М. Державотворення як управлінська категорія. *Державне управління: теорія та практика*. 2012. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2012_2_6 (дата звернення 20.09.2024)
5. Лашкіна М. Г. Нові підходи до комунікації в публічному просторі державного управління. *Публічне управління: теорія та практика*. 2013. Вип. 1. С. 10–18.
6. Мединська О. Проблеми державотворення у пресовому дискурсі (за матеріалами газети «День»). *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2019. Випуск 46. С. 92–100.
7. Нестерович В. Ф. Поняття «державотворення в Україні» та його сутнісні риси. *Право і суспільство*. 2020. № 1. С. 83–91.
8. Федорченко І. М. Український національний характер як чинник державотворення: автореферат дисертації ... кандидата філософських наук: 09.00.12. Київ: [б.в.], 2010. 22 с.
9. Хабермас Юрген. Комунікативна дія і дискурс – дві форми повсякденної комунікації. *Першоджерела комунікативної філософії*. К.: Либідь, 1996. С. 84–90.
10. Шегида Л. Кризові комунікації як інструмент забезпечення стійкості громад. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2022. №27. С. 135–142.
11. Юридична енциклопедія: в 6-ти томах/ редкол.: Ю. С. Шемшученко та ін. К.: «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана. 1999. Т. 2: Д – Й., 743 с.
12. Coombs, W. Timothy. Parameters for Crisis Communication. 2010. URL: https://www.academia.edu/2675404/Parameters_for_crisis_communication (дата звернення 15.09.2024)
13. Dowling, R. Grahame. Corporate image: meaning, measurement and management. Kensington: University of New South Wales, Australian Graduate School of Management, 1988. 41 p.
14. Khorishko L. Strategic Communications of Ukraine in the Context of the Russian-Ukrainian War. *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical,*

political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. pp. 1069–1077.

15. The Formation of national States in Western Europe / Edited by Charles Tilly; contributors, Gabriel Ardant. Princeton, N.J. : Princeton University Press, 1975. 711 p.

REFERENCES:

1. Verbyts'kyj, P. (2016) Vzaiemodiia orhaniv derzhavnoi vldy i mas-media iak katehoriia nauky pro sotsial'ni komunikatsii [Interaction of state authorities and mass media as a category of social communication science]. *Dialoh: media-studii : zb. nauk prats'*, Vyp. 22, 17–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dialog_2016_22_4 (accessed 24 September 2024) (in Ukrainian)
2. Surmin, Yu. P. (2010). *Entsyklopedychnyj slovnyk z derzhavnoho upravlinnia* [Encyclopedic dictionary of public administration]. Kyiv: NADU. (in Ukrainian)
3. Kozakov, V. M., Rashkov'ska O. V., Rebkalov V. A. (2017). *Derzhavno-hromadians'ka komunikatsiia: shliakh vid kryzy do vzaiemodii* [State-citizen communication: the path from crisis to interaction]. Kyiv: Personal. (in Ukrainian)
4. Konyk, S. M. (2012). Derzhavotvorennia iak upravlins'ka katehoriia [State building as a management category]. *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka*. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2012_2_6 (accessed 20 September 2024) (in Ukrainian)
5. Lashkina, M. H. (2013). Novi pidkhody do komunikatsii v publichnomu prostori derzhavnoho upravlinnia [New approaches to communication in the public space of state administration]. *Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka*, Vyp. 1, 10–18. (in Ukrainian)
6. Medyn'ska, O. (2019). Problemy derzhavotvorennia u presovomu diskursi (za materialamy hazety «Den») [Problems of state formation in the press discourse (according to the materials of the newspaper “Den”).] *Visnyk L'vivs'koho universytetu. Seriiia Zhurnalistyka*, Vypusk 46, 92–100. (in Ukrainian)
7. Nesterovych, V. F. (2020). *Poniattia «derzhavotvorennia v Ukraini» ta joho sutnysni rysy* [The concept of “state formation in Ukraine” and its essential features]. *Pravo i suspil'stvo*, № 1, 83–91. (in Ukrainian)
8. Fedorchenko, I. M. (2010). *Ukrainian national character as a factor of state formation*: PhD thesis abstract. K. (in Ukrainian)
9. Khabermas, Yurhen (1996). Komunikatyvna diia i diskurs – dvi formy povsiakdennoi komunikatsii [Communicative action and discourse are two forms of everyday communication.]. *Pershodzherela komunikatyvnoi filosofii* (pp. 84–90). K.: Lybid'S. (in Ukrainian)
10. Shehyda, L. (2022). Kryzovi komunikatsii iak instrument zabezpechennia stijkosti hromad [Crisis communications as a tool to ensure the stability of communities.]. *Teoretychni ta prykladni pytannia derzhavotvorennia*, 27, 135–142. (in Ukrainian)
11. Shemshuchenko, Yu. S. (1999). *Yurydychna entsyklopediia* [Legal encyclopedia]. (Vol. 2): K.: «Ukr. entsykl.» im. M. P. Bazhana. (in Ukrainian)
12. Coombs, W. Timothy. (2010). Parameters for Crisis Communication. URL: https://www.academia.edu/2675404/Parameters_for_crisis_communication

edu/2675404/Parameters_for_crisis_communication (accessed 24 September 2024) (in English)

13. Dowling, R. Grahame. (1988) Corporate image: meaning, measurement and management. Kensington: University of New South Wales, Australian Graduate School of Management (in English)

14. Khorishko, L. (2022) Strategic Communications of Ukraine in the Context of the Rus-

sian-Ukrainian War. *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects.* (pp. 1069–1077) Riga, Latvia : “Baltija Publishing” (in Ukrainian)

15. Tilly, Charles (1975) *The Formation of national States in Western.* Princeton, N.J. : Princeton University Press. (in English)

The influence of political communication on state-building processes in Ukraine

Shymanova-Stefanyshyn Olha
Volodymyrivna

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Humanitarian Disciplines
Ivan Boberskyi Lviv State University
of Physical Culture
T. Kostyushka str., 11, Lviv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-9637-7109

The article reveals the basic theoretical and methodological approaches to the concept of “state building”. The peculiarities of the new stage of state formation, which began in 1991 and required the formation and awareness of the national idea, fundamental changes in the political and economic systems, are highlighted. Attention is focused on the fact that all election campaigns at the national level and corresponding changes in the system of government influenced the state-building processes. The key moments of the latest state formation were: the adoption of the Constitution of Ukraine, the Orange Revolution, the Revolution of Dignity, the full-scale invasion of the Russian Federation and the introduction of martial law. It has been proven that properly structured communication is able to inform and influence the target audience, to form a close bond of identification. At the state level, communication links should be based on the principles of equality between the state and the individual. It is recognized that the underdevelopment of civil communications is related to the inconsistency of the activities of the participants in the communicative process with universal and generally accepted values. Success in building effective communication through the use of various communication channels, a hierarchical computer network of state authorities and local self-government is indicated. The key task of strategic communications is the formation of external and internal public opinion, understanding of the state development strategy, and the tools are public diplomacy, public relations, military-civilian cooperation, and information campaigns.

The introduction of martial law strengthened the horizontal and vertical coordination of the efforts of different authorities. It was determined that communicative innovations (marathon “Single News”, regular addresses of representatives of the highest echelons of government to citizens of Ukraine and representatives of the world community, activation of the activities of the diplomatic corps) had a positive effect on the construction of multi-level communication, the formation of citizens’ trust and state-building processes in general.

Key words: state building, political communication, public management communication, civil communication, strategic communication, communicative interaction.